

O rozlehlé jeskyni Býčí skála v Moravském krasu odedávna kolovaly podivné pověsti. Z daleka sem prý kdysi přišel průvod cizího lidu, který vstoupil do skal a již nikdy nevyšel zpět na světlo. Po nocích bylo z podzemí slyšet zpěv a strašidelné kvílení a ve skalních oknech se objevovala tajemná světla...

RITUÁL, NEBO EXPLOZE?

Wankela nezaujala jen bohatost nálezů, ale především stopy nepopsatelného ničení, které se tu kdysi odehrálo. Vše – od zrní až po lidské kostry – bylo rozházené, ohořelé, mnohdy

A tak někteří vědci tvrdili, že ve skutečnosti šlo o skupinu lidí (možná prospektorů hledajících železnou rudu, která se tu v okolí skutečně nacházela), která se do jeskyně ukryla před pronásledováním a byla pobita. Asi největší úspěch však měla hypotéza

TAJEMNÍ METALURGOVÉ Z BÝČÍ SKÁLY

O prázdninách roku 1869 se sem vypravili dva studenti, bratři Gustav a Ernest Felklovi. Gustav si všiml, že v písku na dně předsíně leží kosti. Jako medik poznal, že kdysi patřily lidem a začal se tu rozhlížet pozorněji. Záhy objevil podivnou hliněnou nádobu. Když si ji mladíci prohlíželi, vypadla z ní podezřelá těžká spečená hrudka – a z ní se vyloupila jemně zpracovaná kovová soška býka. V jeskyni, která se jmenuje Býčí skála!

NEUVĚŘITELNÉ VÝROBKY Z PODZEMÍ

Zvěst o objevu se brzy donesla až k jeskynnímu badateli dr. Jindřichu Wankelovi a ten se v říjnu roku 1872 rozhodl předsíně Býčí skály prozkoumat důkladněji. Postupně pak vynesl z podzemí nálezy, s nimiž si archeologie dodnes neví rady. I jinak opatrní vědci mluví o „nejzáhadnějším nálezu v Evropě“, o „zcela zvláštním a izolovaném postavení v rámci zdejších kultur“ či o tom, že „přes všechno úsilí moderní vědy zůstává nález z Býčí skály dodnes obestřen závojem mystiky“.

První, na co ctihodný lékař z Blanska a amatérský ctitel vědy narazil, byla dvě velká ohniště se zbytky vozu pobitého zdobenými kovovými plechy. Všude v okolí ležely zbytky lidských trupů bez hlav a končetin, jinde zase byly jen ruce nebo lebky. Na prstech kostlivců ještě spočívaly nádherné prsteny. Nechybělo ani zlato a jantar.

Železný prsten nalezený v Býčí skále je vyroben mimořádně složitým postupem

Celkem tu Wankel napočítal pozůstatky po čtyřiceti lidských bytostech a také kosty dvou koní.

V zadní části jeskyně Wankel objevil něco, co dnešní archeologové nazývají metalurgicko-díleňským komplexem: celé sady nářadí, materiálů a polotovárů pro překvapivě pokročilou kovovýrobu.

Lidé, kteří tu kdysi pracovali a posléze našli i smrt, to s kovy uměli. Například býček nalezený oběma studenty se svým dokonalým zpracováním vymyká všemu, co se u nás kdy našlo. Prst jedné z koster nesl železný prsten, který byl dutý. Na vnitřní straně prstenu je šterbina otevírající se do dutiny. Vědci stále ještě vedou spory o to, jak mohli lidé té vzdálené doby před pětadvaceti stoletími něco takového vyrobit. Dnes převládá názor, že dávný umělec vykoval dvě stejné obroučky, které pak po obvodu svařil tak, že nebylo nic poznat...

zavalené velkými balvany. Věren romantickému duchu 19. století usoudil, že situace ukazuje na dávný rituální pohřeb bohatého velmože. Podle jeho představ tu kdysi na onen svět následoval svého pána zástup služebníků a služebnic, oblíbení koně i velká část pozemského majetku. Vládce byl na pohřební hranici dopraven v luxusním voze, jeho poddaní pobiti a rituálně rozčtvrceni.

Už ve Wankelově době se mnoha archeologům toto vysvětlení příliš nezdálo. Na pohřeb vládyce (což v oněch časech bezpochyby byl i vojenský velitel), zde leželo zanedbatelné množství zbraní. Na organizovaný pohřeb také byla situace v jeskyni příliš chaotická. Především ale nic nevyšvětovalo, odkud se v podzemí Moravy náhle vzalo takové množství luxusního zboží, svou úroveň vysoce převyšujícího tehdejší středoevropský životní standard.

předpokládající, že Býčí skála po celé věky představovala kultovní centrum, kam se chodilo obětovat nejen předměty, ale i vlastní přibuzné, či alespoň válečné zajatce. Nic z toho však nevyšvětovalo všechny okolnosti záhadného nálezů. V roce 1984 se na seriózním archeologickém sympoziu objevila domněnka, podle které v jeskyni došlo k mohutnému výbuchu – nejspíš mouky rozptýlené ve vzduchu, nebo oxidu uhelnatého z ohně. Mohla ale mít taková nehoda ničivou sílu, jejíž stopy tu archeologové našli. Kdo může vyloučit, že exploze a následné zřícení části jeskynní klenby nesouvisely s nějakým tajným postupem, kvůli kterému se musel dávný „metalurgicko-díleňský komplex“ ukrývat na odlehklém místě a ve věčné tmě pod zemí?

Jisté je jen jedno: Býčí skála dál zůstává jedním z největších tajemství naší prehistorie.

Jan N. Novák

Foto archiv autora ●

MAGAZÍN SLOVO č. 51 / 15. 11. 1998